

erkekler de erkeklikten muzdarip

KİTAP TANITIMI: SÜRÜNE SÜRÜNE ERKEK OLMAK

Günce Çiftçi

EMO Ankara Şubesi Kadın Komisyonu Üyesi

Pınar Selek'in "Sürüne Sürüne Erkek Olmak" isimli araştırması 2008 yılı sonunda İletişim Yayınları'ndan yayımlandı. Şubemiz Kadın Komisyonu olarak yazarla kitabı hakkında söyleşi düzenleme fikri ortaya çıktığında kitabı okudum ve söyleşiye katıldım. Kitap hakkında fikir vermesini amaçladığım bu yazıyla bir giriş yapıp kitabı okumanızı tavsiye ediyorum.

"... bir bebekten katil yapan zihniyeti sorgulama çağırısıyla başladı yolculuğum. Bu "katile", bu "erkeğe", bu "çocuğa" feminizmin penceresinden bakmak istedim." diyor kitabının başında Pınar Selek. Araştırması için çok temel bir amaçla, şiddetin hangi temellere dayandığını analiz etme amacıyla yola çıkmış. "Şiddetin yoğun yaşandığı burada, bu durumda, şiddeti derinlikli sorgulayabilme, çözebilme ve aşabilme olanağı bulunabileceğini" söylüyor.

Kadınlara dayatılan kadınlık rolü kadar, erkekler için dayatılan bir erkeklik rolü de var. Toplumsal cinsiyet rolü açısından erkek olmanın adımları sünnet olmak ile başlıyor, ardından askerlik hizmeti geliyor. Askerden gelen erkek önce iş sahibi olmalı, evine ekmek getirebilmeli ve bir kadın sahibi olmalı...

Selek araştırmasında kendisinden beklenen bu adımları yaşarken bir erkeğin kişiliği nasıl şekilleniyor, erkekliğini nasıl algılıyor, nasıl

"adam oluyor"? sorusunu sorarken "erkeklerin de erkeklikten muzdarip olduğunu" söylüyor.

Araştırma, erkeklerin "askerlik hizmeti"ni temel alıyor. Farklı görüş açıları ve deneyimleri kapsamak amacıyla farklı yerlerde askerlik yapmış, çeşitli kültürel ve ekonomik sınıftan, yaştan, meslekten, 58 erkeğin askerlik deneyimleri sözlü tarih anlatımı yoluyla ele alınmış. Askere gitmeden önceki hazırlıklardan başlayarak, askere uğurlanma, birliğe teslim oluş, acemilik, alışma devresi, ustalık vb. eve dönüş aşamaları hakkında bu erkeklerin deneyimlerine kulak veriyoruz. Anlatılan deneyimlere yazarın yaşadıklarıyla ilgili yorumları ve çözümlenmeleri eşlik ediyor.

Görüşmeleri Hüseyin Deniz yapmış. Anlatılanların bazılarında abartı olabileceğini söylüyor. Okurken bu anlaşılabilir. Deneyimlerin çeşitli ortamlarda tekrar tekrar anlatılan eğlenceli askerlik anılarından biraz daha farklı açılar da içerdiğini söylemek gerek. Bunlardan herkes bahsetmek istemeyebiliyor. Deniz, askerlik hizmeti sırasında, insanların "sabit diskinin" bir şekilde sıfırlandığı benzetmesini yapıyor, ortama uyum sağlıyorlar ancak yeni formatta içine

sinmeyen şeyler de olabiliyor, bu yüzden onlar anlatılmayabiliyor yorumunu yapıyor. Deneyimler aynı saflarla ilgili olsa da, herkesin birbirinden farklı askerlikler yaşadığını, farklı algılayışları görebiliyoruz.

Toplumsal erkeklik rolleriyle ilgili çalışmaların tarihi çok eski değil. Selek ve Deniz, "Ataerkilliğin şifresini çözmek için erkeklerin bir araya gelip kendilerini çözmeleri gerekiyor" diyorlar.

Erkeklerin de kendilerini oldukları gibi var etme konusunda özgürleşebilmeleri için erkeklik rolüm bana neyi dayatıyor, ben bunu nasıl yaşıyorum, bu bana ne kadar uyuyor sorgulamasını yapması gerekiyor.

